

رابطه سازگاری در ازدواج با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل شهرستان سیرجان

الهه مهربان پاریزی* کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه زاهدان

هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط سازگاری در ازدواج با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل شهرستان سیرجان است و روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی زنان متأهل شاغل در ادارات و سازمان‌ها و زنان مراجعه کننده به مراکز پزشکی شهرستان سیرجان در سال ۱۳۹۹ تشکیل داده‌اند. درمجموع ۱۰۰ نفر به روش در دسترس انتخاب شدند. ابزار سنجش پرسشنامه سازگاری در ازدواج اسپایر (۱۹۷۶)، مقیاس دلزدگی زناشویی پاینز (۱۹۹۶) بود و داده‌ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون گام به گام با کمک نرم افزار spss تحلیل گردید. طبق نتایج به دست آمده بین سازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی و مؤلفه‌های آن ارتباط منفی معناداری گزارش شد ($p < /0.01$) و ابراز علاقه و همبستگی طرفینی ۲۳/۸ درصد و ۱۱/۲ درصد از تغییرات دلزدگی زناشویی را تبیین نمود. به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که با کم شدن سازگاری در بین زوجین عوامل دلزدگی زناشویی زنان افزایش می‌یابد.

کلیدواژه: سازگاری زناشویی، دلزدگی زناشویی، زنان متأهل، شهرستان سیرجان.

مقدمه

خانواده مهم‌ترین نهاد اجتماعی و شکل‌دهنده شخصیت هر یک از اعضای آن است و تأثیرات چشمگیری بر تمامی ابعاد شخصیتی و رشدی فرد می‌گذارد (آقا پور، مظاهری، آوازه و واحدی، ۱۳۹۰). حفظ خانواده از آن جهت که در تعادل روانی، عاطفی و اجتماعی افراد تأثیرگذار است و کانون محبت و همدلی است، از اهمیت بسیاری برخوردار است. با این وجود اهمیت خانواده در زمینه سلامت جسمانی و روانی انسان‌ها، در تمامی جوامع در معرض تهدیدها و آسیب‌های بسیاری قرار دارد. با توجه به تغییرات ایجاد شده در جوامع بشری و رو به رشد بودن این تغییر و تحولات، خانواده نیز از این تغییرات در بسیاری از ساختارهای خود برخوردار شده است (گودرزی، محمودی و شیرینی، ۱۳۹۷). با توجه به این مسئله آلن ژایر بیان می‌کند: (در بین تمامی آداب و حوادث اساسی حیاتی انسانی، ازدواج از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، هم از دیدگاه فردی، هم از دیدگاه زیستی و اجتماعی، هیچ نهادی مانند آن، جهانی و از نظر غایت پایدار باشد. با توجه به آن هیچ نهادی مانند آن تحت تاثیر تغییرات اجتماعی قرار نمی‌گیرد (ساروخانی، ۱۳۸۵). ازدواج تعهدی با عشق و پذیرش مسئولیت برای شادی و توسعه خانواده و یک نقطه عطف برای موفقیت شخصی است. ازدواج نیازمند همکاری، علاقه و مهربانی، صمیمیت، آرامش و مسئولیت‌پذیری است. ازدواج پیوند مهمی است که می‌تواند در صورت موفقیت باعث حمایت و امنیت و رشد افراد شود. (گودرزی و بوستانی پور، ۱۳۹۲).

سازگاری زناشویی را می‌توان به شکل فرایندی تعریف کرد که با پیامدهای چندی همچون دشواری در درک تفاوت‌های جنسی، اضطراب شخصی و بین فردی، رضایتمندی زناشویی و غیره هم‌آیند است. در سازگاری زناشویی عوامل پیچیده همچون میزان تعارض و سهیم شدن در فعالیت‌ها که با خوشحالی و موفقیت زندگی زناشویی همراه است و یا آن را ظرفیت سازگاری انطباق‌توانایی حل مسئله تعریف می‌کند. سازگاری زناشویی فرایندی است که در طول زندگی زوجین به وجود می‌آید؛ زیرا لازمه آن انطباق سلیقه‌ها، شناخت ویژگی‌های شخصیتی، ایجاد قواعد رفتاری و شکل‌گیری الگوهای مراوده‌ای است (فتوحی و همکاران، ۱۳۹۶). در واقع سازگاری زناشویی شامل یک توافق نسبی بین زن و شوهر بر سر موضوعاتی که مهم تلقی می‌شوند، تقسیم وظایف مشابه و فعالیت‌های مختلف نشان دادن احساسات و عواطف به یکدیگر می‌باشد. علاوه بر آن مطالعه سازگاری ممکن است به معنای مطالعه مواردی از قبیل:

خوشبختی در ازدواج، رضایت از ازدواج، ارتباط همراه با رضایت متقابل، توافق در تصمیم گیری ها، موثر بودن کارکرد خانواده و سازگاری نسبی باشد تحقیقات زیادی حاکی از تاثیرات سازگاری زناشویی در خانواده بر سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی مورد تایید قرار گرفته است (صدافتی، ۱۳۸۸). نتایج تحقیق یگانه مهر (۱۳۹۱) نشان می دهد که ناسازگاری درون خانواده سبب بهم خوردن روابط اعضای خانواده، به خطر افتادن وحدت میان خانواده که در نتیجه منجر به انحلال می شود که زمینه طلاق را بین زوجین فراهم می کند. طلاق فرایندی است که با تجربه بحران عاطفی هر دو طرفین شروع می شود و با تلاش برای حل تعارض از طریق وارد شدن به موقعیت جدید و پذیرش نقش های جدید به پایان میرسد (گاتمن^۱، ۱۹۹۳؛ به نقل از خجسته مهری، ۲۰۰۵). موسسه بررسی جمعیت جهان در سال ۲۰۲۰ نقل کرده که امروز در بسیاری از کشور های جهان، طلاق به پدیده عادی تبدیل شده است و این روند هر روز در حال افزایش است. (شرما^۲ ۲۰۱۱). بررسی آمار طلاق در سازمان ثبت احوال کشور از سال ۱۳۸۵ تا کنون نشان دهنده نرخ صعودی میزان طلاق در کشور است. به طوری که از تعداد ۹۴۰۳۹ طلاق در سال (۱۳۸۵) به ۱۷۶۹۲۲ طلاق در سال (۱۳۹۶) به ازای ۶۰۵۴۰۴ مورد ازدواج افزایش پیدا کرده است. همچنین نسبت ازدواج به طلاق نیز هر ساله کمتر و کمتر می شود. به طوریکه از ۹/۸ ازدواج ثبت شده در سال (۱۳۸۳) یک طلاق وجود داشته است، در حالی که در سال (۱۳۹۶) به ازای ۳/۴ ازدواج یک طلاق وجود دارد (شمسی، ۱۳۹۶). پژوهش های کانتر، پرولکس و مونک^۳ ۲۰۱۹ نشان دهند این موضوع بوده که طلاق و جدایی اثرات منفی زیادی چه از لحاظ روانی چه از لحاظ جسمانی بر زوجین به جا می گذارد. بنابراین در این پژوهش هدف کلی بررسی رابطه سازگاری در ازدواج با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل می باشد.

¹ Gottman

² Sharma

³ Kanter , Proulx, M., & Monk

سازگاری یک مفهوم عام است و به همه راهبردهایی که فرد برای اداره کردن موقعیت های استرس زای زندگی اعم از تهدیدهای واقعی و غیرواقعی به کار می برد گفته میشود (سادوک و سادوک^۱، ۲۰۰۳). چاپلین سازگاری را تغییر در فعالیت ها به منظور فائق آمدن بر موانع و ارضای نیازهای خود تعریف می کند. وی سازگاری را نوعی حل مسئله می داند که در آن ارگانیزم یا فرد نیازی دارد که نمی تواند با روش های قبلی بر آورده کند. سازگاری انسان دو جنبه دارد؛ سازگاری انسان با خویشتن و سازگاری انسان با دیگران. درون و بیرونی که انسان باید با آن سازگار شود، در حقیقت دو روی یک سکه است و با هم روابطی بسیار پیچیده و نزدیک دارند گاهی به لحاظ بروز عوامل تنشزا، سازگارای انسان دچار اشکال شده، به بروز رفتارهای ناسازگار منجر می شوند؛ بنابراین سازگاری، مجموعه کنشها و رفتارهایی است که فرد در موقعیت ها و شرایط جدید به منظور ارائه پاسخ های مناسب به محرک های موجود از خود بروز می دهد (مراد خانی، ۱۳۹۶). سازگاری زناشویی شامل یک توافق نسبی بین زن و شوهر بر سر موضوعاتی که مهم تلقی می شوند، تقسیم وظایف مشابه و فعالیت های مختلف نشان دادن احساسات و عواطف به یکدیگر می باشد. علاوه بر آن مطالعه سازگاری ممکن است به معنای مطالعه مواردی از قبیل: خوشبختی در ازدواج، رضایت از ازدواج، ارتباط همراه با رضایت متقابل، توافق در تصمیم گیری ها، موثر بودن کارکرد خانواده و سازگاری نسبی باشد (صداقتی، ۱۳۸۸). رابطه بین سازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی در زنان متأهل با نتایج تحقیق مسعودی اصل و راد (۱۳۹۵) که بیان داشت بین سن و میزان ناسازگاری رابطه معکوس وجود دارد که در نتیجه با افزایش سن میزان ناسازگاری کم می شود. همچنین با تحقیق بنی اسد (۱۳۷۵) نشان داد عوامل فردی، اجتماعی، زوجین در سازگاری و ناسازگاری زوجین دخیل است و زوجین سازگار و ناسازگار در تصمیم گیری مسائل مشترک، امور مالی، رابطه جنسی، روابط بین فردی با یکدیگر متفاوت اند، تحقیق گل پرور، طاهری زاده و اسماعیلی (۱۳۹۰) که ناسازگاری های بین خانواده و افکار گزند و آسیب را بررسی کرده است به این نتیجه رسید که مشکلات و ناسازگاری های بین

¹ Sadock & sadock

زوجین و خانواده آنها سازگاری را با مشکل روبه‌رو می‌سازد و همچنین با نتایج حفیظ، سهرابی و سامانی (۲۰۱۳) که بیان می‌دارد بین سازگاری زناشویی و تعارضات زناشویی رابطه منفی معنا داری وجود دارد. گاتمن^۱ (۲۰۱۷) بهبود

تعاملات زناشویی از جمله کاهش هیجانات منفی در سازگاری نقش بسزایی دارد و همچنین با نتایج شویتا (۲۰۱۷) که نشان داد عوامل بسیاری از جمله سن، انتظارات و تعارض های زناشویی در سازگاری زناشویی نقش مؤثری دارد. یکی از علائم کاهش رضایت از زندگی زناشویی، بروز دلزدگی زناشویی^۲ است. افرادی که انتظار یک رابطه خوب را دارند، زمانی احساس کنند که انتظارات آن ها با واقعیت یکی نیست احساس شکست می‌کند و رابطه خود را ناچیز شمرده و در حقیقت دلزدگی زناشویی ایجاد می‌شود (پاموک و دوموس^۳، ۲۰۱۵). وایت، کلینو میلر^۴ (۲۰۰۵) دلزدگی را از پا افتادن جسمانی و روانی و عاطفی که ناشی از عدم تناسب بین واقعیت ها و توقعات است، بیان کردند پاینز^۵ (۲۰۱۱)، خستگی جسمانی را با کاهش انرژی، خستگی مزمن، ضعف و شکایت های جسمی و روان تنی مشخص کرده است. در حالی که خستگی عاطفی شامل احساس درماندگی و ناامیدی می‌شود و خستگی روانی را شامل کاهش خود باوری، یاس و ناامیدی نسبت به همسر و رشد نگرش منفی نسبت به خود و همسر می‌داند. دلزدگی در زوجین روند تدریجی دارد که طی آن صمیمیت و علاقه به تدریج کم می‌شود و به جای آن خستگی جایگزین میشود. همانطور که اشاره شد توقعات غیر منطقی از جمله عوامل مهم در بروز دلزدگی است. از آنجا که دلزدگی زناشویی، کاهش عشق و علاقه و افزایش رفتار های خشونت آمیز را به دنبال دارد، می‌تواند منجر به نارضایتی زناشویی شود و بنیان خانواده را متزلزل نماید (هستون^۶، ۲۰۰۹). تحقیقات عبادت پور، شفیع آبادی و فلسفی نژاد (۱۳۹۲) نشان می‌دهد که دلزدگی زناشویی امروزه روند صعودی پیدا کرده است. به طوری که ۵۰ درصد از زوجین در ازدواج با دلزدگی زناشویی رو به رو هستند. الیس^۷ (۱۹۹۳) بیان می‌کند زوج های که به تازگی ازدواج کره اند، هیچ وقت تصور نمی

¹ Gottman

² Marital Burnout

³ Pamuk, Durmus

⁴ White, Klein, Miller

⁵ Pines

⁶ Huston

⁷ Ellis

کنند که ممکن است زمانی عشق افسانه ای آن ها کمرنگ شود و این اتفاق درست زمانی می افتد که دزدگی شروع می شود. دزدگی زمانی بروز پیدا می کند که افراد در یابند علی رغم تلاش هایشان رابطه شان به زندگی معنا نخواهد داد (اسدی، فتح آبادی و شریفی، ۱۳۹۲). در بحث قدرت پیش بینی کنندگی سازگاری زناشویی نسبت به دزدگی

زناشویی، نتایج تحقیق عباسی (۱۳۹۳) که نشان داد انتظارات زناشویی با سازگاری زناشویی رابطه معنا داری دارد و آن را پیش بینی می کند و همچنین با نتایج تحقیق صائی، بشارت و اصغر نژاد فرید (۱۳۹۸) در زمینه پیش بینی سازگاری بر اساس صمیمت با کاهش تنظیم دشواری بیان کرد که سازگاری را پیش بینی می کند، گاتمن و لونسون (۲۰۰۰؛ به نقل از دیوید، ۲۰۱۵) بیان کردند با تحلیل روابط زوجین از جمله تجربه تعارض بین زوجین اختلاف نظر در تعاملات می توان احتمال به بن بست رسدن ازدواج را پیش بینی کرد و همچنین تسلاپلاس، آرون و اورباچ (۲۰۱۶) بیان کردند دزدگی زناشویی سبب از بین رفتن صمیمیت و در نتیجه جدایی عاطفی زوجین می شود.

عمرانی و همکاران (۱۳۹۸)، در پیش بینی سازگاری زناشویی بر اساس انتظارات زناشویی با نقش میانجی تعارض های زناشویی، به این نتیجه رسیدند که انتظارات زناشویی و تعارض های زناشویی در تبیین سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل نقش موثری دارند. فتوحی و همکاران (۱۳۹۷)، در مقایسه اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر فراهیجان با زوج درمانی روایتی بر سازگاری و دزدگی زناشویی زوجین متعارض به این نتیجه دست یافتند که، زوج درمانی مبتنی بر فراهیجان با توجه به ماهیت تلفیقی خود و استفاده از مبانی و اصول اعتقادی نظریه های مختلف درمانی نسبت به زوج درمانی روایتی اثربخشی بیشتری بر افزایش سازگاری زناشویی و کاهش دزدگی زناشویی زوجین متعارض دارد. عباسی اسفجیر و همکاران (۱۳۹۵)، در بررسی رابطه بین عملکرد خانواده و رضایت زوجین با دزدگی زناشویی فرهنگیان متأهل شهرستان بهشهر، به این نتیجه دست یافتند که با توجه به این که عملکرد خانواده و رضایت زوجین در بروز دزدگی زناشویی نقش بسیار مهمی دارند، بنابراین روش درمانی مؤثر (خانواده درمانی و زوج درمانی) می تواند در کاهش این معضل زناشویی مؤثر باشد. پژوهش مسعودی اصل و راد (۱۳۹۵) نشان داد که بین سن ازدواج و میزان ناسازگاری زناشویی رابطه معکوس وجود دارد و مطابق با ضریب همبستگی و سطح معنا داری مشخص شد با افزایش سن ازدواج از میزان ناسازگاری زناشویی کاسته می شود. در مطالعه مسعودی اصل و راد (۱۳۹۵) نشان

دادند بین متغیر نوع ازدواج و ناسازگاری زناشویی تفاوت معنی داری وجود دارد. مطابق با این پژوهش بیشترین نرخ ناسازگاری در بین افرادی است که ازدوجشان از نوع ربایشی است. و مطابق با نتایج به دست آمده، زمانی از میزان ناسازگاری زناشویی کاسته می شود که از نوع ازدواج ربایش به سمت ازدواج رسمی و عرفی حرکت کنیم.

عباسی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان نقش ویژگی های شخصیتی، سبک های حل تعارض، و انتظارات زناشویی در پیش بینی سازگاری زناشویی با میانجیگری دلزدگی زناشویی در معلمان زن متاهل شهر کرمانشاه به این نتیجه رسید که انتظارات زناشویی با سازگاری زناشویی رابط معنا داری داشت و توانست آن را پیش بینی کند.

بنابراین سوالات تحقیق به شرح زیر می باشند:

۱. آیا بین سازگاری در ازدواج و دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان رابطه معنی داری وجود دارد؟
۲. آیا مولفه های سازگاری در ازدواج قادر به پیش بینی دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان می باشند؟

روش

روش این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی است با توجه به هدف این پژوهش مبنی بر رابطه سازگاری در ازدواج با دلزدگی زناشویی و نگرش نسبت به خیانت در زنان متاهل شهرستان سیرجان، متغیر سازگاری در ازدواج به عنوان متغیر پیش بین (مستقل) و متغیرهای دلزدگی زناشویی و نگرش نسبت به خیانت به عنوان متغیر ملاک (وابسته). در نظر گرفته شده است. متغیر سن با انتخاب آزمودنی ها از دامنه سنی ۲۰ تا ۵۰ کنترل گردید همچنین متغیر جنسیت نیز با انتخاب آزمودنی ها از جنس مونث کنترل گردید. جامعه آماری این پژوهش را تمامی زنان متاهل شاغل در ادارات و سازمان ها و زنان مراجعه کننده به مراکز پزشکی شهرستان سیرجان در سال (۱۳۹۹) تشکیل می دهند. جمعیت تقریبی کارکنان ۱۵۵ نفر می باشند. در پژوهش حاضر حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان و کرچسی، ۱۱۰ نفر تعیین گردید. با استفاده از نمونه گیری در دسترس، تمام کارکنانی که تمایل به شرکت در پژوهش را داشتند به پرسش نامه ها پاسخ دادند. در نهایت ۱۰۰ نفر به طور کامل به پرسش نامه ها پاسخ دادند و به عنوان نمونه نهایی

پژوهش انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده های جهت نمایش داده ها به صورت شاخص های توصیفی از روش های آمار توصیفی و برای تجزیه و تحلیل سوالات پژوهشی از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون گام به گام استفاده شد. کلیه تجزیه و تحلیل ها هم بوسیله نرم افزار SPSS انجام گردید.

ابزارهای مورد استفاده جهت جمع اوری داده ها

پرسشنامه سازگاری در ازدواج گراهام بی اسپاینر^۱ (۱۹۷۶)، که یک ابزار ۳۲ سوالی برای ارزیابی کیفیت رابطه ی زناشویی از نظر زن و شوهر یا هر دو نفری است که با هم زندگی می کنند. این ابزار برای چند هدف شناخته شده است. می توان به دست آوردن کل نمرات، از این ابزار برای اندازه گیری رضایت کلی در یک رابطه ی صمیمی استفاده کرد. ((مقیاس سازگاری زن و شوهر)) سه نوع مقیاس متفاوت رتبه بندی به دست می دهد. نمره کل مجموع تمام سوالات بین ۰ تا ۱۵۱ است. نمرات بالا تر نشان دهنده رابطه ی بهتر است. سوالات خرده مقیاس ها از این قرار است: رضایت زناشویی: ۱۰ سوال؛ همبستگی دو نفری: ۶ سوال؛ توافق دو نفری: ۱۲ سوال؛ ابراز محبت، ۴ سوال، نمره گذاری بر اساس مقیاس لیکرت صورت پذیرفت. نمره کل مقیاس با آلفای کرنباخ ۰/۹۶ از همسانی درونی قابل توجهی برخوردار است. همسانی درونی خرده مقیاس بین خوب تا عالی است: رضایت دو نفری: ۰/۹۴؛ همبستگی دو نفری: ۰/۸۱، توافق دو نفری: ۰/۹۰ و ابراز محبت: ۰/۷۳.

مقیاس دزدگی زناشویی پاینز (CBM):

CBM یک ابزار خود سنجی است برای اندازه گیری میزان دزدگی زناشویی بین زوجین طراحی گردیده است. این مقیاس از یک ابزار خود سنجی دیگری که برای اندازه گیری دزدگی بکار می رود اقتباس شده است و توسط پاینز^۲ (۱۹۹۶) تدوین شده است (پاینز و نانز، ۲۰۰۳). این پرسشنامه شامل ۲۱ گویه است و نشان دهنده میزان دزدگی

¹ B Spinner

² Pines

زوجین بوده و دارای سه جزء اصلی؛ از پا افتادن جسمی (احساس خستگی، سستی و داشتن اختلال خواب)، از پا افتادن عاطفی (احساس افسردگی، ناامیدی، احساس در دام افتادن) و از پا افتادن روانی (احساس بی ارزشی، سرخوردگی و خشم نسبت به همسر) می شود. تمام این گویه ها روی یک مقیاس هفت امتیازی داده می شوند. سطح

۱

معرف عدم تجربه عبارت مورد نظر و سطح ۷ معرف تجربه زیاد عبارت مورد نظر است. ارزیابی ضریب اعتبار مقیاس دلزدگی زناشویی را نشان داد که آن دارای یک همسانی درونی بین متغیر ها در دامنه ۰/۸۴ و ۰/۹۰ است. روایی به وسیله همبستگی های منفی با ویژگی های ارتباطی مثبت به تایید رسیده است مانند: نظر مثبت در مورد ارتباط، کیفیت مکالمه، احساس امنیت، خودشکوفایی، احساس هدفمندی، کشش و جاذبه عاطفی نسبت به همسر و کیفیت رابطه جنسی آنها. نسخه های ترجمه شده CBM به طور موفقیت آمیزی در مطالعات بین فرهنگی در نروژ، مجارستان، مکزیک، اسپانیا، پرتغال، فنلاند و اسرائیل استفاده شده است (پاینز و نانز، ۲۰۰۳). CMB از همسانی درونی و ضریب پایایی بالا و رضایت بخشی برخوردار و جهت اندازه گیری میزان دلزدگی زناشویی مناسب است. ضریب پایایی آزمون-باز آزمون ۰/۸۹ برای یک دوره یک ماهه، ۰/۷۶ درصد برای یک دوره ۲ ماهه و ۰/۶۶ برای یک دوره ۴ ماهه بود. ثبات درونی برای بیشتر آزمودنی ها با ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شده که بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ درصد بود. پاینز (۱۹۹۶)، ترجمه شاداب (۱۳۸۱). در ایران نیز نویدی (۱۳۸۴) آلفا کرونباخ این پرسشنامه را در مورد ۲۴۰ نمونه (۱۲۰ پرستار و ۱۲۰ معلم)، ۰/۸۶ گزارش نموده است.

یافته ها

جدول ۱. شاخص های توصیفی مربوط به سطح سازگاری زناشویی در آزمودنی های پژوهشی را نشان می دهد.

جدول ۱. شاخص های توصیفی پرسشنامه سازگاری زناشویی

شاخص ها	زیر مقیاس ها	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار کمینه	مقدار بیشینه
متغیر					

۵۴	۱۲	۹/۵۲	۲۶/۵۱	توافق طرفینی	سازگاری زناشویی
۴۵	۱۹	۵/۳۸	۳۳/۳۶	رضایت طرفینی	
۲۶	۷	۴/۴۲	۱۷/۵۸	همبستگی طرفینی	
۱۳	۴	۱/۶۷	۷/۵۶	ابراز عواطف	
۱۱۳	۵۵	۱۱/۳۱	۸۵/۰۱	نمره کلی سازگاری	

نتایج جدول ۱. نشان داد که میانگین نمرات مربوط به زیرمقیاس های سازگاری زناشویی (توافق طرفینی، رضایت طرفینی، همبستگی طرفینی، ابراز عواطف) و نمره کلی سازگاری زناشویی در زنان شهر سیرجان این پژوهش به ترتیب ۲۶/۵۱، ۳۳/۳۶، ۱۷/۵۸، ۷/۵۶ و ۸۵/۰۱ هست.

جدول ۲. شاخص های توصیفی مربوط به دلزدگی زناشویی را در آزمودنی های پژوهش نشان می دهد.

جدول ۲. شاخص های توصیفی مربوط به دلزدگی زناشویی

شاخص ها متغیر	زیر مقیاس ها	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار کمینه	مقدار بیشینه
دلزدگی زناشویی	از پا افتادن جسمی	۶۸/۱	۸۰/۵	۶	۳۳
	از پا افتادن عاطفی	۳۲۲/۲	۴۹/۶	۸	۳۷
	از پا افتادن روانی	۲۰۸/	۱۱/۷	۷	۳۹
	نمره کلی دلزدگی	۸۲/۶۰	۱۱/۳۱	۲۲	۰۶۱

نتایج جدول ۲. نشان داد که میانگین نمرات مربوط به زیرمقیاس های دلزدگی زناشویی (از پا افتادن جسمی، از پا افتادن عاطفی و از پا افتادن روانی) و نمره کلی دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان این پژوهش به ترتیب ۲۳/۲۲، ۲۰/۸ و ۶۰/۸۲ هست.

جدول ۴. ضریب همبستگی ارتباط سازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی در زنان

متغیر	زیر مقیاس ها	آماره	دلزدگی زناشویی
	توافق طرفینی	r	۴۶۷/۰- **
		Sig	۰۰۱/۰
	رضایت طرفینی	r	۱۶۸/۰-

۰۹۶/۰	Sig		سازگاری زناشویی
**۴۵۳/۰-	r	همبستگی طرفینی	
۰۰۱/۰	Sig		ابراز عواطف
**۴۸۸/۰-	r		
۰۰۱/۰	Sig		نمره کلی
**۲۰۸/۰-	r		
۰۳۷/۰	Sig		

*در سطح ۰/۰۰۵ معنادار است. ** در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

جدول ۴، نشان داد که از میان زیر مقیاس های سازگاری زناشویی فقط متغیرهای توافق طرفینی ($p < 0.01$)، $467/-0.00$ ، $r = 0.453$ ، $p < 0.01$) و ابراز عواطف تمایل ($r = 0.488$ ، $p < 0.01$) و نمره کلی سازگاری زناشویی ($r = 0.208$ ، $p < 0.01$)، با دلزدگی زناشویی دارای رابطه منفی و معنی داری هستند. سؤال دوم: آیا سازگاری زناشویی قادر به پیش بینی دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان می باشد؟ برای آزمون این سؤال از رگرسیون گام به گام استفاده شد. جدول ۴-۵، خلاصه اطلاعات مربوط به این آزمون آماری را نشان می دهد.

جدول شماره ۵. نتایج تحلیل رگرسیون، پیش بینی دلزدگی زناشویی بر اساس سازگاری زناشویی

مدل	B	S.D	Beta	t	R	R ²	R ² change	p
براز عاطفه	-۱۵/۴	۸۹۱/۰	-۳۹۵/۰	-۶۵/۴	۴۸۸/۰	۲۳۸/۰	۲۳۸/۰	۰۰۱/۰
همبستگی طرفینی	-۳۸/۱	۳۳۰/۰	-۳۴۷/۰	-۰۹/۴	۵۹۲/۰	۳۵/۰	۱۱۲/۰	۰۰۱/۰

متغیر ملاک: دلزدگی زناشویی

در جدول ۵، نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که در پیش بینی دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان بر اساس سازگاری زناشویی، نشان داد که فقط متغیرهای ابراز عاطفه و همبستگی طرفینی توانستند به ترتیب به میزان ۲۳/۸ درصد و ۱۱/۲ درصد، واریانس را برای متغیر دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان تبیین کنند سایر متغیرها چون شرایط ورود به معادله رگرسیون را نداشتند، از معادله حذف شدند؛ بنابراین متغیر ابراز عاطفه ($p < 0.01$) و متغیر همبستگی طرفینی ($p < 0.01$) و $Beta = 0.395$ و $Beta = 0.347$ ارتباط منفی و معنی داری با دلزدگی زناشویی در زنان شهر سیرجان دارند و پیش بینی کننده منفی برای آن محسوب می شوند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج ارتباط بین سازگاری زناشویی و دلزدگی زناشویی در زنان متاهل شهر سیرجان نشان داد که از میان زیر مقیاس های سازگاری زناشویی فقط متغیر های توافق طرفینی، همبستگی طرفینی و ابراز عواطف و نمره کل سازگاری زناشویی با دلزدگی زناشویی دارای رابطه منفی معنا داری می باشد. این بدان معناست که با افزایش سازگاری زناشویی و مولفه های مربوط به آن، دلزدگی زناشویی کاهش می یابد و بالعکس با کاهش سازگاری زناشویی، دلزدگی زناشویی افزایش می یابد. این یافته ها با نتایج تحقیق مسعودی اصل و راد (۱۳۹۵)، بنی اسد (۱۳۷۵)، سهرابی و سامانی (۲۰۱۳)، گاتمن (۲۰۱۷)، شویتا (۲۰۱۷) همراستا می باشند. زمانی زن و شوهر بر اثر پیمان زناشویی با یکدیگر

ازدواج می کنند انتظار دارند که با یکدیگر صمیمیت و سازگاری داشته باشند و از یکدیگر به عنوان منبع آرامش استفاده کنند و در سایه این آرامش بتوانند به رشد و تعالی برسند ولی تعارضات بین زوجین این امر گرانها را با مشکل رو به رو می کند (نیک منش؛ امیری مقدم، ۱۳۹۹). هنگامی که این تعارضات به وجود می آید احتمال دلزدگی زناشویی بیشتر می شود. فردی که دچار دلزدگی شده است به نوعی می خواهد بگوید "همین است که هست! دیگر تحمل این رابطه برایم سخت شده است. از جمله دلایل آن می توان به ناکامی در عشق، جمع شدن فشار های روانی تضعیف کننده و انباشته شدن رنجش های کوچک به صورت تدریجی اشاره کرد؛ که شدید ترین نوع آن سبب فروپاشی رابطه می گردد؛ در طلاق های عاطفی همسران در محیط های اجتماعی خوب و صمیمی به نظر می رسند، ولی در خلوت دو نفری قادر به تحمل یکدیگر نیستند که بدین معناست افراد زیر یک سقف زندگی می کنند ولی قادر با برقراری ارتباط با یکدیگر نمی باشند. در نهایت افرادی که از فرسودگی زناشوی رنج می برند، باعث می شود برخی از مشکلات زناشویی را تجربه کنند و تجربه همین مشکلات زمینه ساز از دست دادن رضایت در روابط زناشویی و کاهش سطح رضایت زناشویی و در نهایت بروز ناسازگاری می گردد (عنایت پور، ۱۳۹۵).

نتایج سنجش توانایی پیش بینی سازگاری زناشویی در دزدگی زناشویی در زنان متاهل شهر سیرجان نشان داد که فقط متغیرهای ابراز عاطفه و همبستگی طرفینی ارتباط منفی معنا داری با دزدگی زناشویی در زنان متاهل شهرستان سیرجان دارند و پیش بین کننده منفی برای آن محسوب می شود.

این یافته ها با نتایج تحقیق عباسی (۱۳۹۳) که نشان داد انتظارات زناشویی با سازگاری زناشویی رابطه معنا داری دارد و آن را پیش بینی می کند و همچنین با نتایج تحقیق صائمی، بشارت و اصغر نژاد فرید (۱۳۹۸) در زمینه پیش بینی سازگاری بر اساس صمیمت با کاهش تنظیم دشواری بیان کرد که سازگاری را پیش بینی می کند، گاتمن و لونسون (۲۰۰۰؛ به نقل از دیوید، ۲۰۱۵) بیان کردند با تحلیل روابط زوجین از جمله تجربه تعارض بین زوجین اختلاف نظر در تعاملات می توان احتمال به بن بست رسدن ازدواج را پیش بینی کرد و همچنین تسلاپلاس، آرون و اورباچ (۲۰۱۶) بیان کردند دزدگی زناشویی سبب از بین رفتن صمیمیت و در نتیجه جدایی عاطفی زوجین می شود

و همچنین نتایج مطالعه اسبارا (۲۰۱۵) نشان می دهد که ارتباط نادرست و دزدگی زناشویی در طولانی مدت به رضایت زناشویی آسیب می زند، همسو می باشد.

نتایج این پژوهش می توان دریافت متغیر سازگاری زناشویی از جمله ابراز عاطفه و همبستگی طرفینی به عنوان پیش بینی کننده منفی برای دزدگی زناشویی می باشد. یکی از عوامل موثر بر کارکرد خانواده، رضایت و توافق زوجین است که از آن به عنوان ارزیابی شادی و ثبات در ازدواج و جوی سرشار از احترام و تعهد و مسئولیت می توان نام برد. رضایت زناشویی از جمله مهمترین عواملی است که بر خانواده تاثیر می گذارد و علاوه بر آن تحت تاثیر عوامل مختلفی از جمله شخصیت افراد، بلوغ فکری، دزدگی زناشویی و ... قرار می گیرد. (رضا حاضی بیگدلی و تمنایی فر، ۲۰۱۷؛ زارعی و همکاران، ۲۰۱۹). به این منظور که با کاهش رضایت از جمله ابراز علاقه و همکاری و همبستگی بین زوجین علائم فرسودگی و دلسردی در افراد نمایان می شود. دزدگی زناشویی را می توان در اثر برخی از توقعات غیر منطقی، بی توجهی زوجین به نیازهای یکدیگر پیش بینی کرد؛ که دارای علائم جسمانی روانی و هیجانی است. افراد مبتلا به این نشانه ها احساس تباہ شدگی در زندگی دارند و دید بدبینانه ای نسبت به همسر دارند و احساس می کنند نمی توانند این شرایط را تغییر دهند به همین دلیل تصمیم می گیرند تا انرژی خودشان را به جای صرف کردن در

یافتن مشکل و حل کردن آن صرف خو یا فرزندان کنند و تلاشی جهت تغییر شرایط نمی کنند که به نوبه خود نشان دهنده فاصله بیشتر و در نتیجه عدم رضایت و تعارض زوجین را در پی دارد (کاپری، ۲۰۱۳؛ پینز، نیل، هامر و لکسون، ۲۰۱۱). تعارض زوجین بر روی کارکرد اعضای خانواده از قبیل کارکرد های زیستی، اجتماعی و عاطفی یکی پس از دیگری تاثیر می گذارد و اعضای آن به تدریج احساس رضایت مندی خود را از دست می دهند. از دست رفتن رضایت اعضای خانواده موجب گسست روانی اجتماعی و در نهایت فاصله در روابط زناشویی و زمینه ساز دلزدگی می شود (کبریتی و محمد خانی، ۲۰۱۶).

۱. براساس یافته های پژوهش که نشان می دهد سازگارا زناشویی از جمله عواملی است که با کاهش آن عواملی نظیر دلزدگی و خیانت زناشویی پدیدار می گردد بنا به این دلیل پیشنهاد می گردد به سازگاری زناشویی به عنوان یکی از مهمترین دغدغه های زندگی زناشویی توجه کرده و یاری دهیم تا زوج های جوان خود را با عقاید و سلیقه های همسر خود هماهنگ کرده تا به زندگی سالم دست یابند.
۲. پیشنهاد می شود مسئولین مربوطه با برگزاری دوره های آموزشی، سمینارها و کارگاه ها، آموزش قبل از ازدواج برای جوانان و زوج ها درباره چگونگی برقراری روابط عاطفی دوستانه و صمیمانه با همسر به منظور یادگیری تجربه هیجان مثبت و ارتقای سلامت روانی و آشنایی افراد با سازگاری زناشویی انجام دهند که به زوجین یاری دهیم زندگی توام با آرامش داشته باشند.

منابع

- فتوحی، سکینه، مکائیلی، نیلوفر، عطادخت، اکبر، حاجلو، نادر. (۱۳۹۷). مقایسه اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر فراهیجان با زوج درمانی روایتی بر سازگاری و دلزدگی زناشویی زوجین متعارض. فرهنگ مشاوره و روان درمانی، ۳۴(۹)، ۷۷-۱۰۱. doi: 10.22054/qccpc.2018.27362.1672
- نیک منش، زهرا، امیری مقدم، دین محمد. (۱۳۹۹). بررسی و ارزیابی نگرش به خیانت و رابطه آن با دلزدگی و ناسازگاری زناشویی. مجل دستاورد های نوین در مطالعات علوم انسانی ۳ (۲۴)
- عباسی اسفجیر، علی اصغر، رضائی، لیدا و جوانمرد، مهدی (۱۳۹۵)، بررسی رابطه بین عملکرد خانواده و رضایت زوجین با دلزدگی زناشویی فرهنگیان متأهل شهرستان بهشهر، نشریه علمی دانش انتظامی مازندران، ۲۷ (۳)، ۷۰-۵۱.
- فتوحی، سکینه، مکائیلی، نیلوفر، عطادخت، اکبر، حاجلو، نادر. (۱۳۹۶). اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر فراهیجان بر سازگاری و دلزدگی زناشویی در همسران دارای تعارض، فصلنامه فرهنگی- تربیتی خانواده، ۱۲ (۳۹)، ۶۴-۴۵.
- عمرانی، سیمین، جمهری، فرهاد، احدی، حسن. (۱۳۹۸). پیش بینی سازگاری زناشویی بر اساس انتظارات زناشویی با نقش میانجی تعارض های زناشویی. نشریه علمی روانشناسی اجتماعی، ۷ (۵۱)، ۸۹-۹۷.
- آقاپور، ارسلان؛ مظاهری، بیژن؛ آوازه، آذر و واحدی، سعید (۱۳۹۰). بررسی بین دستورات قرآنی با رضایتمندی زناشویی در خانواده (مطالعه موردی: خانواده های ساکن شهر مرند)، نشریه قرآن و طب ۱ (۳)، ۷۸-۸۱.
- ساروخانی، باقر. (۱۳۸۵). مقدمه ای بر جامعه شناختی خانواده. تهران، انتشارات سروش. چاپ هشتم.
- گودرزی، م. (۱۳۹۲). اثربخشی زوج درمانی با رویکرد ستیز بر بهبود عملکرد خانواده و کاهش دلزدگی زناشویی، فصلنامه علمی پژوهش های مشاوره: ۱۲ (۴۸)، ۱۵۸-۱۴۲.
- یگانه مهر، ز. (۱۳۹۱). بررسی عوامل ناسازگاری زناشویی در شهرستان گرمسار در سال ۱۳۹۰. فصلنامه دانش انتظامی سمنان. سال سوم، شماره هفتم. ۷۲-۶۶.
- مراد خانی، عبدالله. (۱۳۹۶). مقایسه سلامت روان، سازگاری زناشویی و صمیمیت زناشویی بین زنان شاغل و غیر شاغل شهرستان شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز
- بنی اسدی، ح. (۱۳۷۵). بررسی و مقایسه عوامل فردی و اجتماعی و شخصیتی در زوج های سازگار و ناسازگار شهر کرمان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه مدرس.
- مسعودی اصل، شبنم و راد، فیروز. (۱۳۹۵). بررسی عوامل اجتماعی مرتبط با ناسازگاری زناشویی در شهر تبریز، مطالعات جامعه شناسی، ۸ (۳۱)، ۶۸-۴۷.
- گل پرور، محسن؛ طاهری زاده، ژاله و اسماعیلی، رضا. (۱۳۹۰). ویژگی های روانی- شخصیتی زوج های ناسازگار و سازگاری زناشویی آن ها در ایران و تورنتو. فصلنامه ی خانواده پژوهی، ۷ (۲۶)، ۲۳۹-۲۲۶.
- عباسی، اعظم. (۱۳۹۳). نقش ویژگی های شخصیتی، سبک های حل تعارض و انتظارات زناشویی در پیش بینی سازگاری زناشویی با میانجیگری دلزدگی زناشویی در معلمان زن متأهل شهر کرمانشاه. پایان نامه کارشناسی ارشد.

عبادت پور، بهناز؛ نوایی نژاد، شکوه؛ شفیعی آبادی، عبدالله و فلسفی نژاد، محمدرضا (۱۳۹۲). نقش واسطه ای کارکرد های خانواده برای تاب آوری فردی و باور های معنوی و دلدزدگی زناشویی. روش ها و مدل های روانشناختی، سال سوم، شماره سیزدهم، ص. ۲۹-۴۵.

گودرزی، محمود، شیر، فاطمه، محمودی بختیار. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش مؤلفه های خانواده درمانی شناختی- رفتاری بر تعارض والد-فرزند و تعارض زناشویی. فصلنامه روانشناسی روانشناسی کاربردی، ۱۲ (۴۸)، ۵۳۱-۵۵۱

صائمی، حسین؛ بشارت، محمد علی و علی اصغر، اصغر نژاد فرید (۱۳۹۸). پیش بینی سازگاری زناشویی بر اساس صمیمیت زناشویی و دشواری تنظیم هیجان. مجله علوم روانشناختی، ۱۸ (۷۸)، ۶۳۵-۶۴۵.

صادقی، محمد علی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین سبک های دلدزدگی با رضایتمندی زناشویی در دانشجویان دانشگاه آزاد شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی دانشگاه شیراز.

پاییز، آیلا مالاچ. (۱۹۹۶). چه کنم تا عشق رویایی به دلدزدگی نیانجامد. ترجمه فاطمه شاداب_ (۱۳۸۱). تهران، ققنوس.

نویدی، فاطمه. (۱۳۸۴). بررسی و مقایسه رابطه دلدزدگی زناشویی با عوامل جو سازمانی در کارکنان آموزش و پرورش و پرستاران بیمارستان های شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره دانشگاه شهید بهشتی.

یگانه مهر، ز. (۱۳۹۱). بررسی عوامل ناسازگاری زناشویی در شهرستان گرمسار در سال ۱۳۹۰. فصلنامه دانش انتظامی سمنان. سال سوم، شماره هفتم. ۶۶-۷۲.

David, P. (2015). Wedding the Gottman and Johnson Approaches into an Integrated Model of Couple Therapy. *The Family Journal*, 23(4), 336- 345.

Capri, B. (2013). The Turkish Adaptation of the Burnout Measure-Short Version (BMS) and Couple Burnout Measure-Short Version (CBMS) and the Relationship between Career and Couple Burnout Based on Psychoanalytic-Existential Perspective. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(3), 1408-1417.

Sharma, B. (2011). Mental and emotional impact of divorce on women. *Journal of the Indian academy of applied psychology*, 37(1), 125-31.

Zarei, M., Teiri, F., Soufizadeh, N., Haji-Esmaeelpour, A., Gharibi, F., & Rasolabadi, M. (2019). Evaluating the relationship between sexual function and marital satisfaction in married Kurdish women in year 2016. *Chronic Diseases Journal*, 7(1), 22-27.

Rezahaji Bidgoli, E., & Tamannaeifard, M. R. (2017). The prediction of marital burnout based on personality traits. *International journal of scientific study*, 5(4), 647-652.

Kebritchi, A., & Mohammadkhani, S. (2016). The role of marital burnout and early maladaptive schemas in marital satisfaction between young couples. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 5(12), 239-246.

Gottman, J., & Gottman, J. (2017). The natural principles of love. *Journal of Family Theory & Review*, 9(1), 7-26.

- White, J. M., Klein, D. M., & Miller, L. (2005). Family theories. *Canadian Journal of Sociology*, 30(1), 133.
- Pamuk, M., & Durmuş, E. (2015). Investigation of burnout in marriage. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 162-177.
- Pines, A. M., Neal, M. B., Hammer, L. B., & Icekson, T. (2011). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social Psychology Quarterly*, 74(4), 361-386. Khojaste Mehr
- Tsapelas, I., Aron, A. and Orbuc, T. (2016). Marital boredom now predicts less satisfaction 9 years late Published in: *Psychological Science*. 20(5). Pp.543-545
- Pines, AM. (1996). Couple burnout: Causes and Cures. London Routledge.
- Kojasteh Mehr, R. . (2005). Personality characteristics, social skills attachment styles and demographic variables as predictors of success or failure of marital relationship in normal couples and couples suing for divorce in Ahvaz City (PH.D. thesis). Shahid Chamran University.
- Pines, A. M., & Nunes, R. (2003). The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. *Journal of employment counseling*, 40(2), 50-64.
- Ellis, A. (1993). Psychology and value of human being. New York: Hnstitute for Rational Emotive Therapy.